

Förstudierappport inom området arbetskläder och skor 2023

23.2-13418-2023

KAMMARKOLLEGIET

Innehåll

1 Sammanfattning	3
2 Inledning	4
3 Offentlig sektors behov.....	6
4 Marknadsundersökning	14
5 Källförteckning.....	16
6 Bilagor	17

1 Sammanfattning

Mot bakgrund av att flera myndigheter har efterfrågat ett statligt ramavtal avseende arbetskläder och skor har Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet initierat en förstudie för att utreda om en upphandling ska genomföras.

Huvudsyftet med förstudien har varit att i ett tidigt skede utreda om ramavtalsområdet uppfyller något av Kammarkollegiets kriterier eller på annat sätt anses lämpligt för att en upphandling ska genomföras. Om det konstateras att en upphandling förordas ska även förutsättningar för en sådan att kartläggas.

Informationsinhämtning har i första hand skett genom en enkät riktad till avropsberättigade myndigheter, därutöver har information sökts via internet.

För att Kammarkollegiet ska anse att det är lämpligt att genomföra en upphandling av ramavtalsområdet ska ett eller flera av nedanstående kriterier vara uppfyllda, utifrån svaren i enkäterna kan följande konstateras:

Kriteriet ”**Ofta**” avses när myndigheter upphandlar varor och tjänster löpande eller flera gånger årligen. I förstudien har det inte framkommit att avrop sker med en så hög frekvens att det motiverar att en upphandling genomförs.

Kriteriet ”**I stor omfattning**” innebär att myndigheter införskaffar stora mängder av en vara eller tjänst. I förstudien har det inte framkommit att avrop sker med en så stort antal att det motiverar att en upphandling genomförs. Behovet skiljer sig dessutom mycket beroende på vilken verksamhet myndigheten har och det är därav svårt att förutse hur stor den sammanlagda efterfrågade volymer kommer vara för en specifik vara.

Kriteriet ”**Stora värden**” innebär att upphandlingar med en beräknad årlig omsättning på minst 30 miljoner kronor anses uppfylla kriteriet. Myndigheterna uppgav i enkäten att om Kammarkollegiet upphandlar ett ramavtal så avser de köpa arbetskläder och skor för totalt 14 miljoner kronor per år från ramavtalet, det vill säga mindre än hälften av vad som krävs för att kriteriet ska anses vara uppfyllt.

Projektgruppen har sammantaget funnit att kriterierna för att genomföra en upphandling av yrkeskläder och skor inte är uppfyllda och rekommenderar att förstudien avbryts i ett tidigt skede.

Förstudierapporten är framtagen av:

Fredrik Björnström och Fisnik Maqedonci

2 Inledning

2.1 Bakgrund till förstudien

Förstudien är genomförd av Kammarkollegiet och omfattar arbetskläder och skor.

Kammarkollegiet har ansvaret för upphandlingsverksamheten inom den statliga inköpssamordningen. Detta innebär att myndigheten har som uppdrag att ingå ramavtal för varor och tjänster som är avsedda för andra statliga myndigheter.

Enligt förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning ska det finnas ramavtal eller andra gemensamma avtal som effektiviserar upphandlingarna för varor och tjänster som myndigheterna upphandlar ofta, i stor omfattning eller som uppgår till stora värden.

2.2 Syfte med förstudien

Huvudsyftet med förstudien är att i ett tidigt skede utreda om ramavtalsområdet uppfyller något av kriterierna ovan eller på annat sätt anses lämpligt för att en upphandling ska genomföras. Om det konstaterats att en upphandling förordas kommer även förutsättningar för en sådan att kartläggas.

Syftet med förstudien är vidare att samla information och kunskap om pågående utveckling inom ramavtalsområdet, samt om vilka behov som myndigheterna har. Förstudien ska även belysa hur upphandlingen kan genomföras och därmed ge underlag till såväl upphandlingsstrategin som kommande upphandlingsdokument. I sammanhanget ska särskilt beaktas att ramavtalen ska vara lätta att avropa från, i vilken uträkning det kommer krävas stöd från ramavtalsförvaltningen samt eventuellt samspel med leverantörsmarknaden gällande förändringar i upplägg, kravställning etc.

Samtliga rekommendationer som lämnas i samband med denna förstudie kan komma att prövas på nytt, ändras och anpassas i en kommande upphandling då ny information kan tillkomma och förutsättningar kan ändras med tiden.

2.3 Omfattning och avgränsningar i förstudien

Förstudierapporten innefattar en analys av myndigheters behov och marknadens utbud.

Förstudierapporten innehåller inte någon kravspecifikation till en kommande upphandling, och således är eventuella krav som kan ställas endast beskrivna på en övergripande nivå.

Ett eventuellt kommande ramavtal inom detta område kommer att kunna användas av statliga myndigheter samt stiftelser och andra organisationer med anknytning till staten.

Kommuner och regioner kommer således inte ha rätt att avropa från de statliga ramavtalen på detta område.

2.4 Målgrupp

Förstudien riktar sig i första hand till följande målgrupper.

- Berörda personer inom Kammarkollegiet.
- Beställare, upphandlare, inköpare och övriga anställda eller verksamma i statliga myndigheter som är avropsberättigade från Kammarkollegiets ramavtal.
- Leverantörer – potentiella ramavtalsleverantörer till Kammarkollegiet.

2.5 Metod för förstudien

Förstudiearbetet har utförts i enlighet med Kammarkollegiets projektstyrningsmetodik. Den innefattar:

- initiering av projektet med definition av projektets huvudsakliga mål i form av ett projektdirektiv,
- detaljerad planering, dvs. en projektbeskrivning och planering av projektets aktiviteter,
- genomförande som omfattat informationsinsamling, analys och författande av förstudierapporten, och
- leverans av förstudien med föregående kvalitetssäkring.

Informationsinsamlingen till förstudien har skett genom att en enkät har skickats ut till avropsberättigade myndigheter innehållande frågor kopplade till deras behov av arbetskläder och skor samt till utformningen av en eventuellt kommande upphandling, därutöver har information sökts via internet.

Det kommer att göras en samlad bedömning av all information som inkommer i förstudien.

3 Offentlig sektors behov

3.1 Inledning

För att kartlägga behovet inom offentlig sektor gällande det aktuella ramavtalsområdet har det i förstudien genomförts en enkätundersökning till avropsberättigade myndigheter.

3.2 Myndighetsenkät

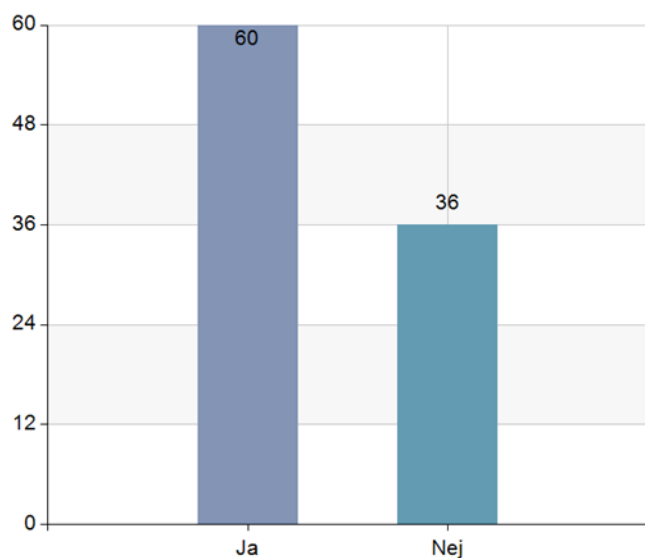
En enkät gick ut till 217 avropsberättigade myndigheter. Enkäten besvarades av 98 respondenter, vilket ger en svarsfrekvens på 45,2 %.

Syftet med enkäten var att undersöka behovet av samt önskemål kring arbetskläder och skor samt ge synpunkter inför en eventuellt kommande upphandling av ett statligt ramavtal.

3.2.1 Redovisning av myndighetsenkät

Här följer ett urval av svar på frågor som ställdes i enkäten. För att se samtliga svar från enkäten se bilaga *Arbetskläder och skor Myndighetsenkät 2023*.

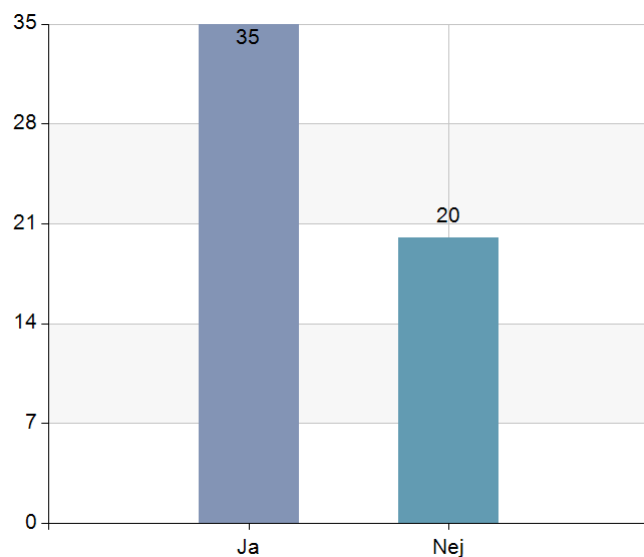
3.2.2 Har er myndighet behov av Arbetskläder och/eller arbetsskor?

62,5 % av respondenterna uppger att de har behov. Det ska dock poängteras att 45,2 % av myndigheterna valt att inte besvara enkäten, flera av de som inte besvarat enkäten har meddelat Kammarkollegiet att de inte har behov av arbetskläder och/eller skor.

3.2.3 Har ni upphandlat eget avtal avseende arbetskläder/skor?

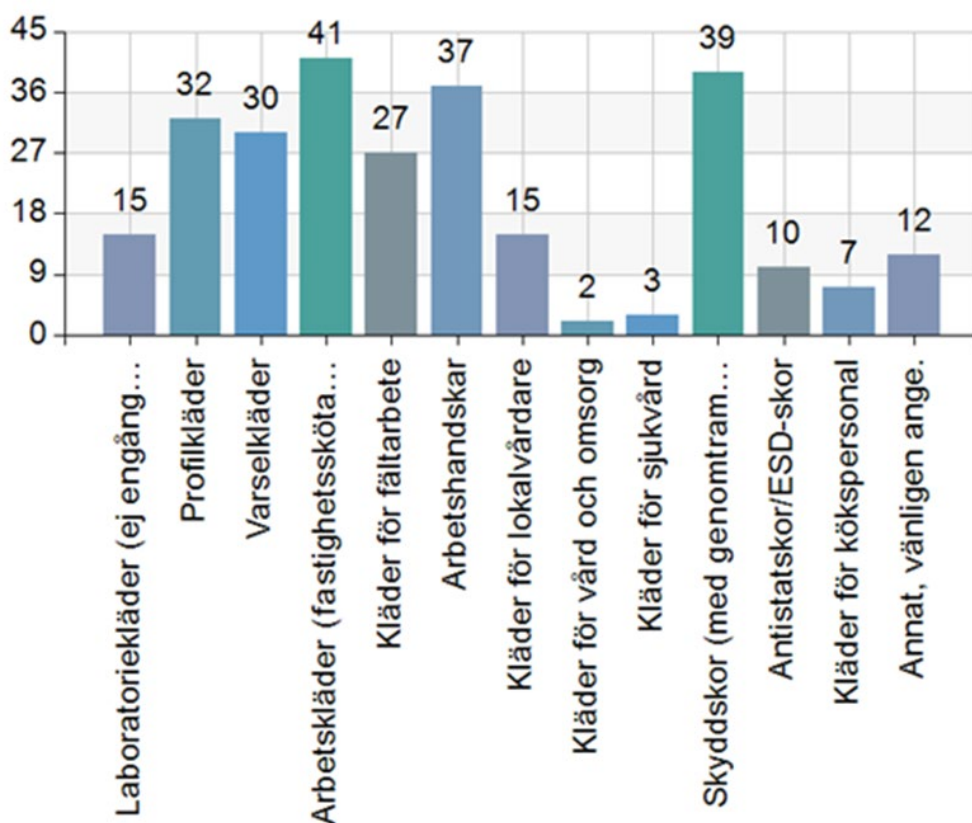

Av de som uppgivit att de har behov av arbetskläder och/ eller skor uppger 63,6 % att de har upphandlat eget avtal.

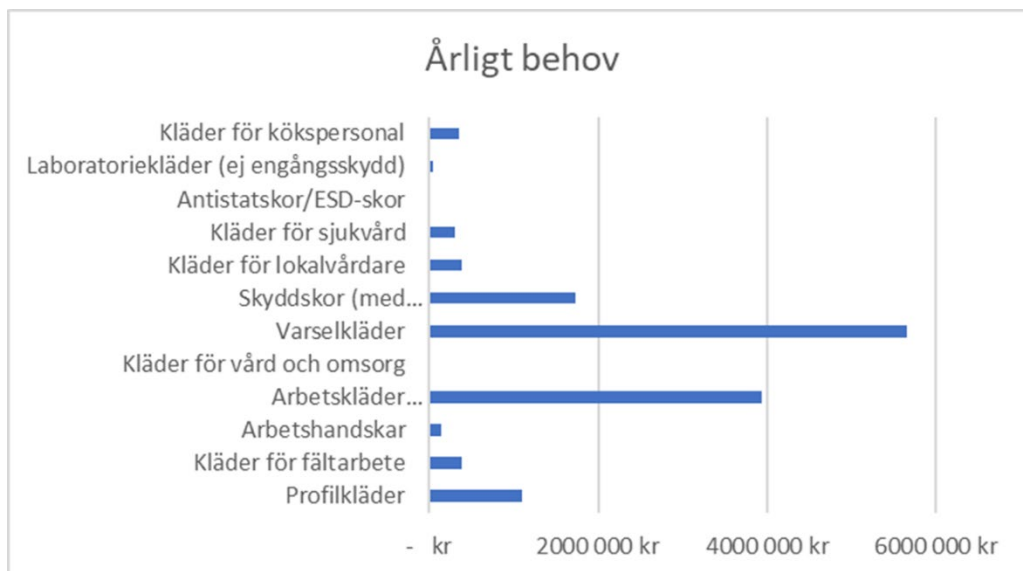
3.2.4 Om Kammarkollegiet upphandlar ett ramavtal för arbetskläder/skor, vilka typer av kläder/skor skulle ni då kunna tänka er att avropa? Vänligen ange årligt värde när ni bockar i alternativ.

De fem typerna av kläder/skor som flest har angivit att de avser avropa är:

1. Arbetskläder (fastighetsskötare/snickare/hantverkare sommar/vinter)
2. Skyddsskor (med genomtrampskydd/stålhätta)
3. Arbetshandskar
4. Profilkläder
5. Varselkläder

Av dessa fem är fyra (inte profilkläder) kläder/skor som tillhandahålls av liknande leverantörer som är inriktade mot arbetare inom hantverkare, bygg-/anläggningsarbete och liknande arbeten. Dessa fyra klädtyper bedöms därav vara väl lämpade för att upphandlas gemensamt.

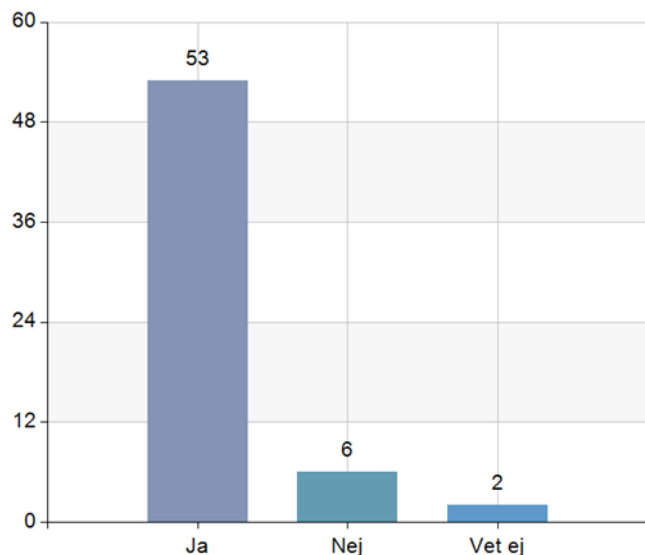

Respondenternas uppskattade totala årliga volym i kronor räknat följer i hög grad samma mönster som flest angivit intresse för att avropa. Den uppskattade avropade volymen för samtliga typer av kläder/skor var 14 032 500 kr, för de fyra klädtyperna som avser arbete inom hantverkare, bygg-/anläggningsarbete och liknande arbeten var den uppskattade avropade volymen 11 462 500 kr.

Arbetshandskar	141 000 kr
Arbetskläder (fastighetsskötare/snickare/hantverkare sommar/vinter)	3 934 000 kr
Varselkläder	5 652 500 kr
Skyddskor (med genomtrampskydd/stålhätta)	1 735 000 kr
Summa	11 462 500 kr

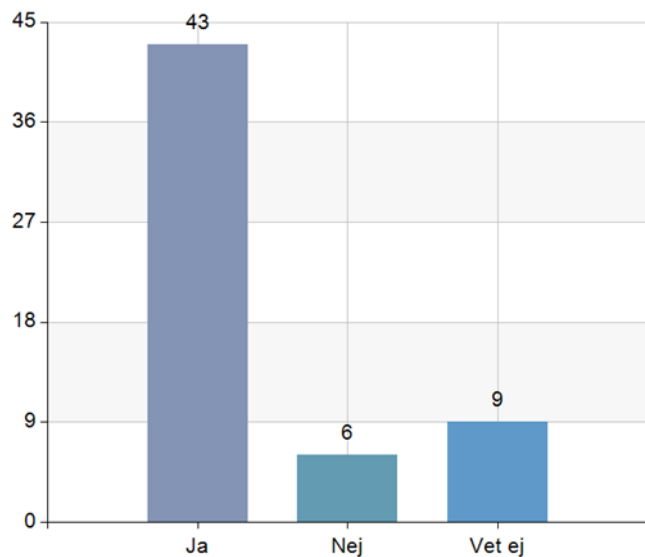

3.2.5 Behöver kläderna förses med tryck/logga?

86,9 % av respondenterna vill att kläderna är försedda med tryck/logga.

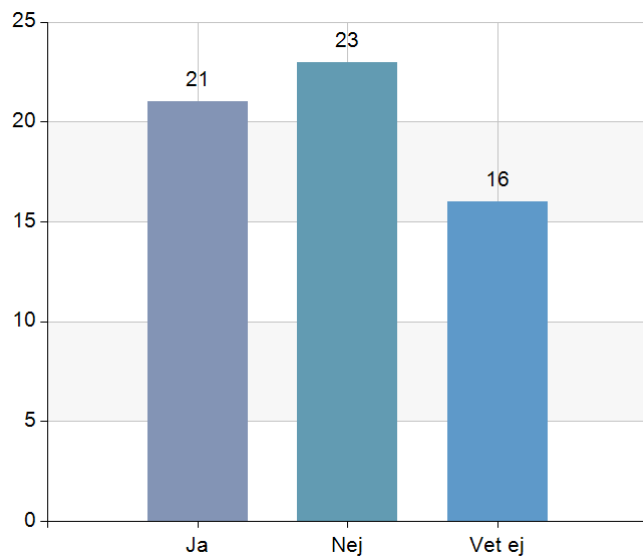
3.2.6 Har ni behov av att kunna prova kläderna innan beställning?

De flesta 74,1 % svarar att de vill kunna prova kläderna innan beställning, endast 10,3 % svara "Nej". Många av leverantörerna säljer sina kläder dels på nätet, dels via yrkesklädesbutiker, i butikerna finns möjligheten till utprovning.

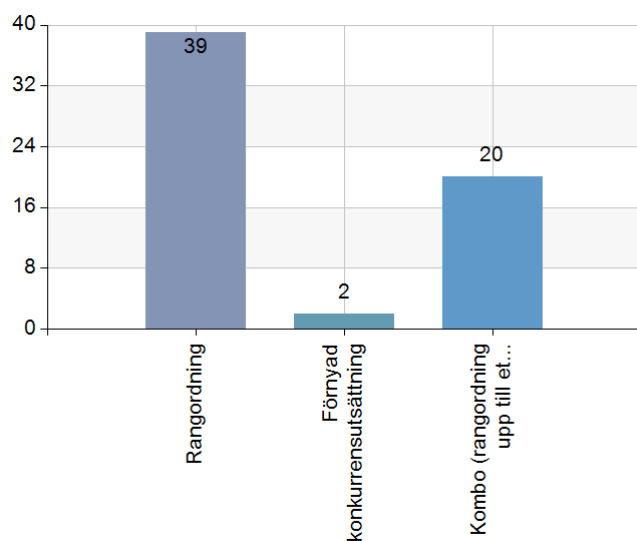
Med hänsyn till att 86,9 % av respondenterna vill att kläderna är försedda med logga kan det antas att det blir problem att returnera beställda kläder om storleken inte passar.

3.2.7 Har ni behov av att kunna skicka kläder på reparation?

35 % av respondenterna uppger att de har behov av att kunna reparera kläderna.

3.2.8 Vilket avropsförfarande skulle ni föredra?

63,9 % av respondenterna föredrar ett rangordnat ramavtal.

3.2.9 Sammanfattning av myndighetsenkät

- Det finns ett behov hos myndigheter av arbetskläder, dock har över hälften av de som har behov av arbetskläder idag egna upphandlade avtal för dessa.
- Den volym som myndigheterna har angivit att de skulle avropa är betydligt lägre än 30 miljoner SEK per år, vilket är Kammarkollegiets minsta omsättning för ett ramavtalsområde.
- De flesta vill ha möjlighet att prova kläderna innan beställning, vilket innebär att möjlighet till lokal utprovning behöver omfattas av ramavtalet.
- De flesta vill att kläderna ska vara försedda med tryck, vilket försvårar returer om fel storlek har beställts.

4 Marknadsundersökning

4.1 Inledning

Med hänsyn till att projektgruppen utifrån svaren i myndighetsenkäten kunde konstatera att kriterierna för att genomföra en upphandling inte var uppfyllda har marknadsundersökning begränsats till informationssökning på internet för att få en övergripande bild av hur leverantörsmarknaden ser ut.

Försäljningen av arbetskläder sker dels via e-handel, dels via butiker.

För kläder avsedda för arbete inom hantverkare, bygg-/anläggningsarbete och liknande finns det ett par större leverantörer som erbjuder både e-handel och försäljning via lokala återförsäljare. Vi de lokala återförsäljarna finns det möjlighet till lokal utprovning av kläderna, hur utbrett utbudet av återförsäljare är varierar mellan de olika leverantörerna.

För andra typer av arbetskläder såsom profilkläder, kläder för lokalvårdare och kökspersonal med mera förekommer inte butiksförsäljning i samma omfattning och handeln är där mer styrd till e-handel.

Slutsatser

Projektgruppen anser att kriterierna för att genomföra en upphandling av yrkeskläder och skor inte är uppfyllda och rekommenderar att förstudien avbryts i ett tidigt skede.

För att Kammarkollegiet ska anse att det är lämpligt att genomföra en upphandling av ramavtalsområdet ska ett eller flera av nedanstående kriterier vara uppfyllda:

”Ofta” avses när myndigheter upphandlar varor och tjänster löpande eller flera gånger årligen. I förstudien har det inte framkommit att avrop sker med en så hög frekvens att det motiverar att en upphandling genomförs.

”I stor omfattning” innebär att myndigheter införskaffar stora mängder av en vara eller tjänst. I förstudien har det inte framkommit att avrop sker med en så stort antal att det motiverar att en upphandling genomförs. Behovet skiljer sig dessutom mycket beroende på vilken verksamhet myndigheten har och det är därav svårt att förutse hur stor den sammanlagda efterfrågade volymer kommer vara för en specifik vara.

”Stora värden” upphandlingar med en beräknad årlig omsättning på minst 30 miljoner kronor anses uppfylla kriteriet. I den enkät som skickades till myndigheterna uppgav de att om Kammarkollegiet upphandlar ett ramavtal avser de köpa arbetskläder och skor för totalt 14 miljoner kronor, det vill säga mindre än hälften av vad som krävs för att kriteriet ska anses vara uppfyllt.

Att leverantörernas sortiment inte omfattar samtliga efterfrågade kläd-/skotyper innebär att upphandlingen skulle behövas delas in i flera varukategorier alternativt att upphandlingen endast skulle omfatta de klädtyper där störst efterfrågan finns. Om samtliga efterfrågade klädtyper skulle ingå så skulle volymerna inom flera kläd-/skotyper bli väldigt små och till stor del baseras på enskilda myndigheters behov. Om upphandlingen i stället skulle begränsas till att endast omfatta de kläd-/skotyper där efterfrågan är störst skulle den uppskattade volymen som sammantaget är för liten minska ytterligare.

Att myndigheterna svarat att de vill ha möjlighet att prova kläderna innan beställning innebär att leverantörerna behöver finnas lokalt representerade med närhet till den avropsberättigade myndigheten. Det talar ytterligare för att respektive myndighet bättre kan tillgodose sina behov genom att själva upphandla varan och kunna kravställa hur de vill att utprovningen ska kunna genomföras.

5 Källförteckning

5.1 Enkätutskick till myndigheter

Enkäten till myndigheter avseende förstudie "Arbetskläder och skor Myndighetsenkät 2023" skickades ut till sammanlagt 217 mottagare 2024-01-17. Enkäten skulle besvaras senast 2024-02-01. 98 respondenter besvarade enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 45,2 %.

5.2 Referenslitteratur och andra källor

- Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB,) upphandlingsdokument "Arbetskläder/skyddskläder 23/67" daterat 2021-09-04.
- Adda Inköpscentral, upphandlingsdokument "Yrkeskläder 2020" daterat 2024-01-11.

6 Bilagor

- Arbetskläder och skor Myndighetsenkät 2023